

Genealogie van den Broek - Deel III

Peter van den Elsen

In de twee voorgaande afleveringen van Gemerts Heem werden de eerste vier generaties van het brouwersgeslacht Van den Broek gepubliceerd. Tot besluit volgt hierna de vijfde generatie.

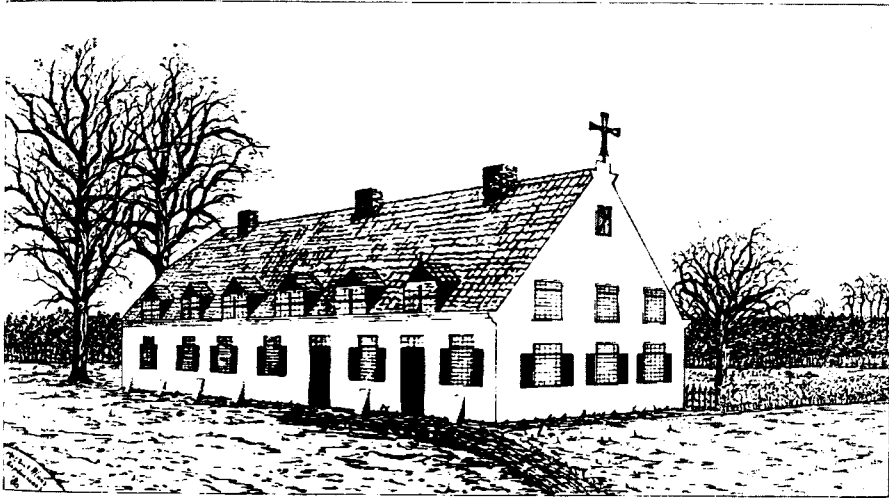
Va. Willem Willems van den Broek, ged. 29-6-1698. Tweede secretaris van de schepenbank van Gemert. Hij werd in 1725 aangesteld als derde meester van de syntaxis en poësis van de Latijnse School. In 1731 probeert hij op voordracht van zijn oom conrector te worden. Dit mislukt echter. Van hem wordt gezegd dat hij zeer bekwaam was in de Latijnse taal. Als zijn zoon in 1746 benoemd wordt tot conrector, bedankt hij voor het derde meesterschap.

Hij erft van zijn vader: brouwhuis, schuur, mouthuis, hof en boomgaard vijf lopense en 27 roede in de Pandelaar.²³ En verder: het Beverdijk "Hekkenhuis" en een twintigtal percelen land. Hij koopt zelf nog een huis met aangslag van twee lopense en 44 roede en een huis met aangslag van vijf lopense en 11 roede, beide in de Pandelaar gelegen.

Hij trouwt 8-8-1722 met Theresia Arnoldus van Oldenzee.²⁴

Kinderen:

1. Anna Margaritha, ged. 24-7-1723.
2. Arnoldus, ged. 22-6-1726 en begr. 9-9-1798. Hij kreeg een studiebeurs in 1742, 1743 en 1744 aan de Latijnse School van Gemert. Al in 1746 wordt hij van dezelfde school conrector. Hij bleef dit tot 1758. Gerlacus van den Elsen schrijft over hem: "Nooit heeft de school een zoo jongen en ongeschikten Conrector gehad. Dit kostbaar geschenk zij wederom aan hem

Reconstructie van de Latijnse School in de achttiende eeuw.

te danken, die een gehuwden persoon aan de school toeliet. Den vader kan men het niet kwalijk nemen, dat hij zijnen kinderen een goede standplaats bezorgt. Arnoldus was niet in staat om de schoolgoederen te beheren. Men kan dit aan de rekeningen zien, die van 1746 tot 1750 door den pastoor geschreven zijn. Toch hield hij zich met behulp van zijn vader twaalf jaren staande." Hij studeerde waarschijnlijk van 1750 tot 1753 voor priester.

In 1758 wordt door een aantal hoogwaardigheidsbekleders uit Gemert het ontslag van Arnoldus gevraagd en gekregen. De argumentatie luidde: "dat Arnoldus van den Broek als conrector was aangesteld, zelf nog maer een kind zijnde en nauwelijks zijne humaniora alhier zelf hadde geabsolveert, zijnde daerenboven een gantsch stoorek(?), zeer hoofdijg en eygenzinnigh mensch, zonder discretie, opvoedinge of eenige maniere van leven, waarbij nog komt den slegten roem, die zijn oudoom, insgelyckx alhier conrector geweest zijnde, in opsigte der quaede directie der schoolen hem heeft achtergelaeten. Sijnde dit nogh vooral niet te vergelijken bij 't nadeel, tgeen de schoole door de hoogste argerlijke driften en passien, ja bedroefde

manieren van zijnen vader hebben geleden, waardoor het al verder geschied is, dat voors. zieltogende scholen haeren nogh weinigh overig zijnde roem en luyster gants verloren hebben en eensklaps gelijk als den doodsteek verder gekregen hebben. Naburige pastoors bekennen het openlijk, dat zij aan geenem Van den Broek de kinderen meer toevertrouwen."

Arnoldus gaf zich echter niet zonder slag of stoot gewonnen. Maar na enig geprocedeer doet hij uiteindelijk toch afstand. In maart 1759 wordt hij pastoor van Harderwijk. Dit blijft hij tot circa 1780, om daarna weer naar Gemert terug te keren als bedienaar van de fundatie Van Mier, ook wel de zeven-urens mis genoemd.

3. Catharina, ged. 3-11-1729.

4. Margaretha Catharina, ged. 21-4-1728. Ze trouwt met Joannes Canters. Het echtpaar woont in Helmond en later in Harderwijk.

5. Joanna, ged. 26-3-1731. Zij woont te Zoetendaal in het Land van Luik. In 1798 koopt ze van broer Arnoldus een huis in het Binderseind.²⁵

6. Godefridus Joannes, ged. 7-2-1735.

7. Maria Catharina, ged. 25-3-1738.

Vb. Joannes Willems van den Broek, ged. 14-1-1702, borgemeester in 1752, brouwer van beroep.

In 1737 koopt hij van Aldegonda de Bruyn een huis en aangelag van zes lopense en 23 roede in de Deel en daarnaast zes percelen land.²⁶

Hij koopt in 1738 uit de erfenis van zijn ouders een woonhuis, stal, schuur, brouwerij, stookhuis, mouthuis, hof, boomgaard en aangelag in de Deel, drie lopense en vier roede. De inventaris van deze brouwerij koopt hij in 1745 van zijn medeërfgenen. Deze bestaat uit: twee brouwketels, kuipen, vaten, geneverketels en wat verder tot de brouwerij behoort. Bij de erf-scheiding krijgt hij: een huis St.-Joris genaamd, met bakhuis, hof en aangelag aan de Heuvel, met alle percelen land die daar toe behoren, in Beek (en Donk) gelegen, dat verhuurd is aan Piet Peters van der Putten. Een half huis dat uit twee woningen bestaat in de Pandelaar en een huis en aangelag van zes lopense en 21 roede in de Deel. Dit laatste goed verkoopt hij in 1749 aan Jacobus Dierck Mickers. Tot slot erft hij nog zo'n dertig percelen land. Hij koopt daar nog zo'n twintig percelen land bij en verder een half huis en een huisplaats in de Deel, een huis in de Haageijk, een huis

Gildeschild van Jan Willem Daniëls van den Broeck, koning van het St. Jorisgilde in 1731. Op de achterzijde van het schild is gegraveerd: "Wordt conig 1731 den 14 october, is conig gebleven tot den 15 october 1736". Op het schild lijken drie eendjes afgebeeld. Of zijn het de drie zwaantjes, afgeleid van Herberg "De Drie Zwaantjes" uit de Haageijk? Het "brouw"-tafereel daaronder schijnt dat laatste te bevestigen. (Foto: Heemkundekring Gemert)

en aangelag aan de Doonheide van zeven lopense en 26 roede en huis "de Soerink" in de Deel. Hij erft van zijn schoonouders een huis aan de Stenenbrug en een huis in de Molenstraat.

Hij trouwt 14-11-1723 met Hendrina (Henrica Cornelia) van Hout, ged. 11-10-1705; dochter van mr. Willem Ansems van Hout, presidentschepen en meester-timmerman, en Anneke Symons van Oekel.²⁷

Kinderen:

1. Ansem, ged. 11-6-1726. Hij trouwt met Josina Hendrix van Gemert. Hij erft samen met zijn broer Joannes (die hij vervolgens uitkoopt) een brouwerij, met drie lopense en vier roede land, in de Deel.²⁸

2. Maria Anna, ged. 3-2-1725.

3. Willem, ged. 16-1-1728. Waarschijnlijk is hij het die op 05-02-1769 trouwt met Elisabeth Jansen Verhofstadt. Hij was waarschijnlijk in 1758 borgemeester en van 1764 tot 1771 armemeester. Hij erft huizen in de Haageijk, in de Deel en in de Pandelaar.²⁹

4. Joanna, ged. 14-8-1729.

5. Maria Anna, ged. 5-6-1733, trouwt met Laurens Vereijken. Zij erven huizen aan de Doonheide, aan de Stenenbrug, in de Molenstraat en in de Pandelaar.

6. Joannes van den Broek, ged. 9-12-1731. Hij was pastoor in Friesland, o.a. in Oldenburg, Heeg (1785), Roodhuis (1790) en Oosterende (1792).³⁰

Met dank aan Willy Ivits.

NOTEN:

23. RA 'sHB; Gemert R132, 11-3-1728. Deze brouwerij is aangekocht van de erfgenamen van Reinier van der Putten.
24. Gerlacus van den Elsen, a.w., blz. 229-240. GA G; inv. nr. 415, fol. 118.
25. RA 'sHB; Gemert R160, 27-1-1798.
26. Of hierbij een brouwerij hoorde is me niet duidelijk. [Gemert R136, 6-3-1737]; GA G; inv. nr. 414, LB nr. 925. In 1792 verkopen zijn erfgenamen deze goederen. [R157, 14-2-1792]
27. RA'sHB; Gemert R150, 24-8-1768 (erfscheiding); R150, 13-1-1753 (erfscheiding schoonouders); R150, 16-11-1750 (erfscheiding schoonouders); Gemert R136, 6-3-1737; R143, 31-5-1749. Idem: R137; 3-3-

- 1738, R141; 15-11-1745, R143, 18-7-1749; GA G, inv. nr. 415, fol. 85.
28. RA 'sHB; Gemert R152, 8-9-1774. Deze brouwerij in de Deel wordt in 1781 verkocht aan Joannes Jansen [R154; 6-2-1781]. Mogelijk was Ancem voor de tweede keer getrouwd met Francyn Holtz.
29. In 1792 wordt een Elisabeth Janse Verhofstad genoemd als weduwe van Willem Janse van den Broek.
30. Zie noot 16. RA'sHB; Gemert R155; 4-2-1785; R157, 22-6-1790; idem 14-2-1792; R158, 18-2-1793; R160, fol. 24-25.